

MILIEUVERFUIJZER

Handig zakboekje voor de slimme schilder

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ
VOOR HET VLAAMSE GEWEST

INLEIDING

Wat is verf? Waarom kijk je er maar beter mee uit? Hoe gebruik je deze Milieuverfwijzer? Raadpleeg de woordenlijst en de milieu- en gevarensymbolen.

KIES KEURIG

Oplosmiddel, bindmiddel of kleurstof: maak zelf een slimme keuze!

BEZIN & BEGIN

Hoe zit het met het schilderoppervlak? Wat met afdekken? Welk materiaal? Gebruik een milieuvriendelijke methode.

AAN DE SLAG

Maak meteen werk van een gezonde en milieubewuste klus.

CLEAN & KLAAR

Wat met verfresten? En mijn vuile kwasten? Waar moet ik met al dat afval naartoe? Kijk na hoe je dat best kan aanpakken.

MEER INFORMATIE

Verf geeft kleur aan het leven! Het tovert grauwe gebouwen om in gezellige panden. Het dient ook om hout te beschermen tegen vocht en vuil, materialen te verfraaien, etc.

Verf is een vloeibaar mengsel dat in lagen op een ondergrond wordt uitgestreken. Dat mengsel bestaat uit een bindmiddel, een oplosmiddel, een kleurstof, een vulstof en enkele hulpstoffen.

Het **bindmiddel** zorgt ervoor dat de verschillende stoffen goed aan elkaar én aan de ondergrond blijven kleven. Dat is belangrijk voor het drogen, de glans en de bescherming.

Oplosmiddelen zorgen dat het bindmiddel oplost. Dat is logisch. De verf moet nu eenmaal vloeibaar zijn zodat je die makkelijk kan uitstrijken.

Uiteraard heeft iedere verf een eigen tintje. Daarom zijn **kleurstoffen** toegevoegd. In het vakjargon worden die ook wel pigmenten genoemd. Ze geven niet alleen kleur. Ze zorgen ook voor dekkraft en gaan verkleuring door zonlicht tegen.

Vulstoffen maken de verf dan weer dikker of matter. Vooral bij een moeilijk te beschilderen ondergrond spelen ze een belangrijke rol.

Hulpstoffen versterken de eigenschappen van de andere bestanddelen van de verf: sneller drogen, voorkomen van klontering, betere bescherming...

Er bestaan heel wat verschillende soorten verfcomponenten. Die zijn vaak afhankelijk van het soort werk dat je moet aanpakken: buiten- of binnenwerk, waterafstotend of decoratief,...

Heel wat stoffen in de verf hebben **een kwalijke invloed op het milieu**, maar **ook op de gezondheid** van de schilder. Het is daarom belangrijk dat je slim omgaat met verf!

We steken je een handje toe door je te helpen bij het maken van een milieuvriendelijke en gezonde verfkeuze. Hoe? Door even stil te staan bij goede voorbereidingen en verstandig gebruik. Wat moet je doen met je afval en je vuile borstels na het werk? Ook dat vind je terug in deze Milieuverfwijzer.

AAN DE SLAG!

We weten heus wel dat je al heel wat afweet van verf! Het is immers je passie... Maar omdat er zoveel dingen zijn die je moet onthouden, is de Milieuverfwiijzer jouw geheugensteuntje in het praktijklokaal of op de werf.

Hoe?

1. Vraag je af wat je momenteel aan het doen bent.

Ben je bezig met de werkvoorbereiding? Ben je klaar om aan de slag te gaan? Is je verklus afgelopen?

2. Kies de rubriek waarin die activiteit past.

De inhoudstafel zet je op weg. Ook de indeling met kleuren maakt het overzichtelijk.

3. Bekijk de steekkaartjes

Lees wat slim is en wat je beter kan laten. Zoek naar handige tips. Moeilijke woorden? Vreemde symbolen? Zoek ze op in de speciale lijstjes.

4. Maak een slimme keuze

De informatie helpt je om je verfwerk milieuvriendelijk en gezond aan te pakken.

5. Aan de slag

... maar hou de Milieuverfwijzer op zak, want in de volgende fase is die alweer nuttig!

- **Corrosief:** Bijtend; vernietigt de stof waarmee het in aanraking komt. Veroorzaakt brandwonden.
- **Detergent:** Schoonmaakmiddel.
- **Hars:** Dikvloebare, kleverige stof. Vaak gebruikt als bindmiddel.
- **Irriterend:** Sterk prikkelend. Een irriterende stof veroorzaakt jeuk en uitslag op de huid of nare prikkelingen in de luchtwegen.
- **Mineralen:** Delfstoffen die geen organische bestanddelen bevatten.
- **Neerslaan van verfresten:** Product toevoegen aan oplosmiddel zodat bestanddelen zich binden en bezinken.
- **Organisch:** Op basis van koolstof, meestal synthetisch geproduceerd uit aardolie.
- **Pigmenten:** Kleurstoffen.

- **Schildersziekte:** Kwalijke ziekte die het gevolg is van hersenbeschadiging die is veroorzaakt door contact met organische oplosmiddelen.
- **Solvent:** Een oplosmiddel van organische stoffen, meestal uit aardolie vervaardigd.
- **Solventgedragen:** Met een solvent als oplos- of verdunningsmiddel.
- **Splijtpoeder:** Poeder dat aan bevuilde oplosmiddelen wordt toegevoegd om de vaste bestanddelen te laten bezinken. Zo wordt het oplosmiddel opnieuw bruikbaar en het verfafval verkleind.
- **Terpentijn:** Een natuurlijke olie. Niet verwarren met het schadelijk synthetisch oplosmiddel terpentine (= white spirit)!
- **VOS:** Afkorting voor 'Vluchtige Organische Stoffen'. Ze zijn erg schadelijk voor het milieu én je gezondheid.
- **Watergedragen:** Met water als oplos- of verdunningsmiddel.

Slim omgaan met verf, betekent ook de verpakking bestuderen. Gevarensymbolen waarschuwen je. Bekijk ze goed.

Symbol:

Verklaring:

Vind je onder meer bij:

Giftig tot zeer giftig

Oplosmiddelen zoals methanol

Schadelijk

Verfverduunners en beitsen

Ontpofbaar

Spuitbussen

(Licht) ontvlambaar

Verfverduunners, spuitbussen
white spirit

KIJK UIT JE DOPPEN!

Symbool:

Verklaring:

Vind je onder meer bij:

Corrosief (=bijtend)

Zuren

Irriterend

Ammoniak

Heb speciale aandacht voor:

Milieugevaarlijk

Terpentine (= white spirit)

SOLVENTGEDRAGEN

Wat?

Solventgedragen betekent: opgelost of verdund in een organisch oplosmiddel. Organische oplosmiddelen zijn meestal uit aardolie gemaakt. Ze zijn beter bekend onder de naam 'Vluchtige Organische Stoffen' (VOS).

Oppassen?

Jazeker! Vluchtige Organische Stoffen zijn erg milieubelastend bij productie. Bovendien verdampen ze bij gebruik en ze maken het gat in de ozonlaag groter. Ook de gezondheid van de schilder loopt door het gebruik van Vluchtige Organische Stoffen gevaar. Hoofdpijn, brandende ogen en duizeligheid zijn mogelijke gevolgen. Als je veel met die producten werkt, kun je de 'schildersziekte' krijgen. Je lichaam en geest gaan daarbij versneld aftakelen.

Advies?

Probeer ze zo weinig mogelijk te gebruiken. Als er echt geen alternatief product voorhanden is:

- kies dan voor verf met een zo laag mogelijk VOS-gehalte:
 - muurverf: < 30 g/l
 - andere: <180¹-250² g/l
- laat de verfpot niet nodeloos open staan;
- verlucht de plaats waar je werkt;
- gebruik gepaste beschermingsmiddelen.

¹ Spreidend vermogen < 15 m²/l

² Spreidend vermogen ≥ 15 m²/l

SOLVENTGEDRAGEN

Hoe herkennen?

De verpakking geeft aan of de verf 'solventgedragen' is (= bevat solvent of je moet die eraan toevoegen).

Ook aan de stofnamen kun je dit herkennen:

- white spirit;
- thinner:
 - synthetische verdunning (aangeduid met een code);
 - celluloseverdunning.

De verf bevat 50 tot 60 %
Vluchtige Organische Stoffen.

Alternatieven?

Ideaal:

- bij verf met synthetische kleurstof: gebruik een waterig oplosmiddel, aangelengd met 5-10 % Vluchtige Organische Stoffen;
- bij verf met natuurlijke kleurstof: gebruik een waterig oplosmiddel.

In ieder geval beter:

- bij verf met synthetische kleurstof: gebruik high solid (alkyd)verf (bevat 15-25 % Vluchtige Organische Stoffen);
- bij verf met natuurlijke kleurstof: gebruik terpentijn of citrusolie.

WATERGEDRAGEN

Wat?

Watergedragen betekent gewoonweg 'opgelost of verdund in water'. Het oplosmiddel bevat voor het grootste gedeelte water. Er zitten meestal nog schadelijke organische stoffen bij, maar in veel mindere mate dan bij solventgedragen verf.

Oppassen?

Met verf moet je altijd uitkijken... maar watergedragen verf is een stuk gezonder en milieuvriendelijker dan solventgedragen verf. Als je de verf correct gebruikt (met ventilatie!), dan zijn de gezondheidsrisico's klein. Ook de productie en de afvalverwerking berokkenen minder milieuschade. Wist je trouwens dat watergedragen verf in een aantal gevallen zelfs langer mooi blijft dan solventgedragen verf? Dat is nóg een voordeel.

Advies?

Watergedragen verf is een goede keuze. Denk erom:

- kies voor verf met een zo laag mogelijk % organische oplosmiddelen (< 10 %);
- laat de verfpot niet nodeloos open staan;
- verlucht de plaats waar je werkt: laat je niet misleiden door reukloze producten!

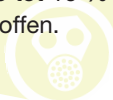

WATERGEDRAGEN

Hoe herkennen?

De verpakking geeft aan of de verf 'watergedragen' is (= bevat water of je moet dat eraan toevoegen). De reinigingsinstructies verraden ook veel: reinigen van borstels met water betekent dat je te maken hebt met watergedragen verf.

De verf bevat toch nog 5 tot 10 % Vluchtige Organische Stoffen.

Alternatieven?

Een waterig oplosmiddel is in ieder geval het minst schadelijk voor jezelf en voor het milieu.

Is een verf met 100 % water als oplosmiddel echter niet geschikt voor je werk, kies dan voor:

- terpentijn of citrusolie als oplosmiddel als het gaat om natuurverf;
- een waterig oplosmiddel, aangelengd met 5-10 % Vluchtige Organische Stoffen bij synthetische verf. Als het moet, kies je voor high solid (alkyd)verf (bevat 15-25 % Vluchtige Organische Stoffen).

SYNTHETISCH

Wat?

Een synthetisch bindmiddel zorgt voor een goede hechting van de verf op de onderlaag. Het is ook belangrijk om de verschillende bestanddelen aan elkaar te binden. Er bestaan heel wat verschillende soorten.

Oppassen?

Met synthetische stoffen moet je altijd oppassen... Het oplosmiddel waarin het synthetisch bindmiddel zich bevindt, is soms ook schadelijk. Je moet dus steeds goed afwegen voor welke producten je kiest.

Advies?

Je vermijdt het best synthetische bindmiddelen in combinatie met synthetische oplosmiddelen (b.v. white spirit of thinner). Als je toch een synthetisch bindmiddel wilt gebruiken, kies dan voor een combinatie met een waterig oplosmiddel (= dispersieverf).

Werk veilig en denk aan je gezondheid:

- laat de verfpot niet nodeloos open staan;
- verlucht de plaats waar je werkt.

SYNTHETISCH

Hoe herkennen?

Synthetische bindmiddelen hebben vaak moeilijke en vreemde namen. Dat komt omdat ze van chemische formules zijn afgeleid:

- alkydhars of high solid alkydhars (combinatie van zuur en alcohol);
- acryl(aat) (afkomstig van acrylharsen);
- (poly)vinyl(acetaat), PVC;
- (synthetische) latex.

Alternatieven?

Een natuurlijk bindmiddel met een waterig oplosmiddel is het minst schadelijk voor jezelf en het milieu. Natuurharsen (damarhars en colophonium) zijn prima alternatieven. Ook lijnolie, houtolie, kalk, leem en kalkcaseïne zijn minder natuurbelastend.

Is een natuurlijk bindmiddel niet geschikt voor je werk, kies dan voor een watergedragen verf met synthetisch bindmiddel zoals acryl, acrylaat, vinyl of latex.

NATUURLIJK

Wat?

Het bindmiddel zorgt ervoor dat verf goed aan de ondergrond hecht én dat de verschillende componenten niet 'ontmengen'. Een natuurlijk bindmiddel bestaat uit stoffen afkomstig van planten, dieren of mineralen.

Oppassen?

Natuurlijke bindmiddelen zijn heel wat gezonder dan synthetische. Ook het productieproces is vaak minder belastend voor het milieu. Wist je dat natuurlijke bindmiddelen vaak samen met natuurlijke kleurstoffen worden gebruikt? Dat is winst voor de natuur en je gezondheid!

Advies?

Je kiest best voor een natuurlijk bindmiddel. Maar let je ook op het oplosmiddel dat je gebruikt? Watergedragen zijn te verkiezen boven synthetische oplosmiddelen. Goede alternatieven voor water als oplosmiddel zijn terpentijn en citrusolie.

NATUURLIJK

Hoe herkennen?

Natuurlijke bindmiddelen herken je meteen op de verpakking. Enkele bekende namen: silikaat, damarhars, colophonium, lijnolie, houtolie, kalk, leem, kalkcaseïne en natuurlijke latex. Ook kookverf (bevat plantaardige lijm) is een verf op basis van natuurlijke bindmiddelen.

Alternatieven?

Een natuurlijk bindmiddel met een waterig oplosmiddel is het minst schadelijk voor jezelf en het milieu.

Is het niet mogelijk om voor een watergedragen verf te kiezen, ga dan na of je geen natuurlijk bindmiddel vindt dat in terpentijn of citrusolie is opgelost.

Is een natuurlijk bindmiddel niet geschikt voor je werk, kies dan voor een watergedragen verf met synthetisch bindmiddel zoals acryl, acrylaat, vinyl of synthetische latex.

SYNTHETISCHE KLEURSTOFFEN OF PIGMENTEN

Wat?

Synthetische kleurstoffen zijn vervaardigd uit mineralen (b.v. zouten en metaaloxiden) of worden kunstmatig aangemaakt. Ze geven kleur aan de verf, net zoals natuurlijke pigmenten.

Oppassen?

Synthetische kleurstoffen zijn niet altijd even gezond. Noch voor de schilder, noch voor het milieu... en zelfs niet voor de bewoners van de beschilderde ruimte. Synthetische kleurstoffen zijn vaak erg giftig. Altijd uitkijken dus!

Advies?

Als het kan, mijd je het best synthetische kleurstoffen. Sommige zijn zeer schadelijk (b.v. lood- en zinkwit) en worden steeds meer verboden. De vervangers (metaaloxiden) zijn vaak minder schadelijk als afgewerkt product... maar hebben het milieu flink belast bij de productie (waterverontreiniging, gevaarlijk afval,...). Kies daarom voor een natuurlijke kleurstof.

SYNTHETISCHE KLEURSTOFFEN OF PIGMENTEN

Hoe herkennen?

Dat is niet altijd eenvoudig. Ze staan immers niet altijd duidelijk omschreven op de verpakking. Enkele voorbeelden zijn:

- allerlei metaaloxiden (b.v. titaandioxide);
- loodwit (basisch loodcarbonaat);
- zinkwit.

Alternatieven?

Een natuurlijke kleurstof met een waterig oplos- en bindmiddel is het minst schadelijk voor jezelf en het milieu.

Is het niet mogelijk om die combinatie te gebruiken, kies dan toch voor een samenstelling met zo weinig mogelijk synthetische (solventgedragen) stoffen.

Vermijd alleszins het erg schadelijke lood- en zinkwit.

NATUURLIJKE KLEURSTOFFEN OF PIGMENTEN

Wat?

Natuurlijke kleurstoffen zijn van plantaardige, dierlijke of minerale oorsprong. Ze zorgen voor een geschikte kleur.

Oppassen?

Natuurlijke kleurstoffen zijn meestal minder schadelijk voor het milieu dan synthetische. Bovendien is het voor de schilder gezonder om ermee te werken.

Advies?

Kies voor een natuurlijke kleurstof. Die is vaak even mooi en beter voor de natuur. Als je dan toch een synthetische kleurstof moet gebruiken, maak dan een door-dachte keuze*. Er zijn immers zeer schadelijke kleurstoffen op de markt.

* Ga dit na op de steekkaart 'synthetische kleurstoffen'

NATUURLIJKE KLEURSTOFFEN OF PIGMENTEN

Hoe herkennen?

Vaak wordt de naam 'aardverfstoffen' gebruikt in combinatie met de kleuren oker, omber en sienna.

Alternatieven?

Een natuurlijke kleurstof met een waterig oplos- en bindmiddel is in ieder geval het minst schadelijk voor jezelf en het milieu.

Is het niet mogelijk om die combinatie te gebruiken, kies dan toch voor een samenstelling met zo weinig mogelijk synthetische (solventgedragen) stoffen.

Vermijd alleszins het erg schadelijke lood- en zinkwit.

DE ONDERGROND IS NIEUW OF NOG NIET BEHANDELD

Gloednieuwe ondergrond?

Advies

Een nieuwe ondergrond is sterk zuigend en slurpt meer verf op dan nodig. Een dure grap, maar ook een bijkomende milieubelasting. Breng daarom eerst een isolerende laag aan.

Vermijd...

... overhaast tewerk te gaan. Is de muur voldoende droog? Is er gewerkt met veel pleister? Denk goed na over de soort isolerende laag. Kijk op het etiket na of het product niet schadelijk is. Er bestaan genoeg alternatieven.

Oppassen!

Zitten er nog gaatjes en oneffenheden in de muur? Laat je niet verleiden om te starten met schilderen. Vul ze eerst op. Dat spaart verf en is zoveel mooier achteraf!

DE ONDERGROND IS NIEUW OF NOG NIET BEHANDELD

Onbehandelde ondergrond?

Advies

Een onbehandelde of schoongemaakte ondergrond bevat vaak gaatjes, oneffenheden en scheurtjes. Dat zijn ware vervreters. Slechts één boodschap: eerst opvullen!

Vermijd...

... overhaast tewerk te gaan. Gaatjes goed vullen bespaart veel verf én werk achteraf. En het resultaat is beter.

Oppassen!

Controleer na het opvullen of de muur voldoende droog is. Denk goed na of het niet nuttig is om een isolerende en verfbesparende laag aan te brengen.*

* Zie keerzijde 'Gloednieuwe ondergrond?'

DE ONDERGROND IS AL BESCHILDERD

Bestaande verflaag overschilderen?

Advies

Een goede schilder maakt de onderlaag eerst schoon. Dan hecht de verf beter. Dat bespaart heel wat verf én tijd! Ontvet met warm water waaraan je soda (natriumcarbonaat) of groene zeep toevoegt. Biologisch afbreekbare detergenten zijn ook prima.

Vermijd...

... agressieve ontvettingsmiddelen zoals ammoniak of methyleenchloride. Die zijn schadelijk en ongezond.

... schuimende detergenten. Het kost heel wat water én werk om al het schuim weer weg te krijgen.

Oppassen!

Als je toch schadelijke oplosmiddelen moet gebruiken, vang ze dan na gebruik op en beschouw ze als gevaarlijk afval. Verlucht de ruimte.

DE ONDERGROND IS AL BESCHILDERD

Verflaag verwijderen?

Vermijd...

... het afbranden van de verflaag. Dat gaat misschien iets sneller, maar veroorzaakt gevaarlijk afval en schadelijke dampen.

... het afbijten van de verflaag. Afbijtmiddelen bevatten vaak gevaarlijke en giftige stoffen. Methyleenchloride is de meest bekende stof. Als je niet anders kunt dan afbijtmiddelen te gebruiken, combineer ze dan met water en vang het afvalwater op.

Advies

Gebruik waterbestendig, nat gemaakt schuurpapier. Dat is de milieuvriendelijkste manier om oude verflagen te verwijderen.

Oude synthetische verflagen kan je ook 'afwarmen' met hete lucht.

Oppassen!

Afgeschuurde verfresten zijn gevaarlijk afval. Hou ze gescheiden van het gewone afval.

Ook gebruikte afbijtmiddelen zijn gevaarlijk afval. Ze moeten worden gezuiverd en gefilterd. Ze mogen zeker niet zomaar in de riool of de wasbak. Gescheiden inzamelen is de boodschap.

DE ONDERGROND IS BEHANGEN

Behangpapier overschilderen?

Advies

Net zoals bij een bestaande verflaag, moet je ook behangpapier ontvetten. Dan hecht de verf beter, wat verf én tijd bespaart! Ontvet met warm water waaraan je soda (natriumcarbonaat) of groene zeep toevoegt. Biologisch afbreekbare detergents zijn ook prima.

Breng een isolatielaag aan om het zuigend effect te vermijden. Dat spaart een flinke hoeveelheid verf!

Vermijd...

... agressieve ontvettingsmiddelen zoals ammoniak of sterke zuren. Die zijn schadelijk en ongezond.

... schuimende detergents. Het kost heel wat water en werk om al het schuim weer weg te krijgen.

Oppassen!

Als je toch schadelijke oplosmiddelen moet gebruiken, vang ze dan na gebruik op en beschouw ze als gevaarlijk afval. Verlucht de ruimte.

DE ONDERGROND IS BEHANGEN

Behangpapier verwijderen?

Advies

Verwijder het behangpapier met stoom of met warm water.

Vermijd...

... het toevoegen van synthetische producten om het behangpapier te verwijderen. Die zijn vaak schadelijk en helpen zelden om de klus sneller te klaren.

Oppassen!

Verwijderd behangpapier is geen 'oud papier'. Het bevat nog heel wat lijmresten. In heel wat lijmen zitten schadelijke stoffen. Je kan dit afval dus niet meegeven met de gewone ophaalwijze van papier- en kartonafval. Zorg daarom voor een gepaste inzameling. Het is restafval.

BESCHERM DE OMGEVING

Afdekken maar

Iedereen verkiest een nette schilder. Hij of zij dekt vloeren, aangrenzende muren en onderliggende onderdelen vaak af om ze niet te bekladden.

Wist je dat verfvlekken en spatten van oplosmiddelen plaatselijk een langdurige en ernstige vervuiling kunnen veroorzaken?

Dek dus altijd af. Ook bij buitenmuren!

Oppassen!

Gebruik duurzame materialen om af te dekken. Zo kan je die meermaals gebruiken. Dat spaart veel afval!

Verontreinigde afdekmaterialen die je niet meer kan gebruiken moet je apart inzamelen. Ze horen bij het gevaarlijk afval.

BESCHERM DE OMGEVING

Vlekken?

Goed afdekken voorkomt vlekken.

Toch gemorst? Verwijder de vlek onmiddellijk zodat je het product weinig kans geeft om in te sijpelen en de bodem te vervuilen.

Oppassen!

Verwijder vlekken niet (of zo weinig mogelijk) met Vluchtige Organische Stoffen* (VOS) zoals white spirit. Ook die verontreinigen de ondergrond! Gebruik waterige oplosmiddelen of natuurlijke detergents.

* Zie ook de fiches 'Oplosmiddel: water of een organisch product?'

VERFKWAST

Het schilderinstrument dat je kiest, hangt vaak af van de aard van het karwei.

De verfborstel is in ieder geval geen slechte keuze voor het milieu: er is weinig verf- en spatverlies, hij is eenvoudig schoon te maken en gaat lang mee.

Kies voor herbruikbare borstels! Dat is goedkoper en beter voor het milieu.

Oppassen!

Kwasten reinigen doe je niet zomaar! Kijk snel in de rubriek 'Clean en klaar' hoe je dat het best doet.

VERFROL

Het schilderinstrument dat je kiest, hangt vaak af van de aard van het karwei. Een verfrol is handig. Kies voor een herbruikbare rol. Dat spaart afval.

Oppassen!

Laat je niet verleiden tot het gebruik van wegwerpverfrollen. Dat zorgt voor veel afval.

Verfrollen reinigen doe je niet zomaar! Kijk snel naar de rubriek 'Clean en klaar' hoe je dat het slimst doet. Gebruikte rollen horen bij het gevaarlijk afval. Zamel ze gescheiden in!

SCHILDERPISTOOL

Het schilderinstrument dat je kiest, hangt vaak af van de aard van het karwei. Als je voor spuiten kiest, bedenk dan dat...

- ... er heel wat verf verloren gaat (spuitnevel).
- ... er veel meer schadelijke producten verdampen.
- ... je heel wat energie verbruikt.
- ... je vaak schadelijke verdunningsmiddelen moet toevoegen om een geschikte vloeibaarheid te verkrijgen.

Met verfspuiten omgaan vraagt dus een flink stuk vakmanschap.

SCHILDERPISTOOL

Schilderpistolen zijn niet te best voor de gebruiker én het milieu. Denk eens na over een andere verfmethode.

Niet mogelijk?

Werk dan met een zo laag mogelijke druk (b.v. 3,5 bar).

Gebruik zo weinig mogelijk verdunner (is vaak schadelijk).

Hou de verftoevoerleiding zo kort mogelijk (scheelt achteraf bij het reinigen).

Respecteer de spuitafstand van 20-30 cm (dan verbruik je minder verf).

Lees altijd eerst grondig de instructies en de waarschuwingen op de verpakking. Klinkt logisch, maar toch...

Vergeet de beschermings- en veiligheidsmaatregelen niet. Zowel voor jezelf als voor de omgeving.

Verlucht de te schilderen ruimtes! Je gezondheid staat voorop. Dus ramen en deuren open waar het kan.

Gebruik verf bij kamertemperatuur. Waarom? Verf die op lage temperaturen wordt gebruikt, is vaak 'dikker' of stroperig. Dat is niet handig bij gebruik want de verf smeert niet zo gemakkelijk open. Vaak worden dan verdunningsmiddelen toegevoegd. Die kunnen schadelijk en ongezond zijn. Als je de verf op kamertemperatuur brengt, verhoogt de vloeibaarheid vanzelf en heb je die producten helemaal niet nodig. Beter voor jezelf en beter voor het milieu!

Schilder rustig en beheerst. Zo voorkom je spatten en kan je de verf beter doseren.

Morgen opnieuw aan de slag?

Kwasten en rollen hoef je niet uit te spoelen. Bewaar ze koel in een afgesloten zakje of folie. Dat spaart reinigingsmiddel en het is even netjes.

Na het weekend opnieuw aan de slag?

Na een paar dagen kunnen kwasten uitdrogen, zelfs in folie. Bewaar ze onuitgespoeld in een afgesloten vat met een bodempje oplosmiddel. Bij solventgedragen verf kan je de borstel zelfs – vreemd genoeg – enkele dagen bewaren door de kwast volledig onder te dompelen in water.

Verfrollen kan je niet te lang bewaren in een oplosmiddel. Kijk bij de rubriek 'Clean en klaar' hoe je die het best reinigt.

HERGEBRUIK

Restjes verf hebben een goede, milieuvriendelijke bestemming: gebruik ze op bij een volgende klus.

Maak daarom de rand van het deksel schoon, sluit de pot en bewaar die op een koele plaats. Waarom? Er ontsnappen geen schadelijke stoffen én de verf bewaart langer!

GEEN HERGEBRUIK

Als je écht niets meer met een verfestje kunt aanvangen, behandel het dan als gevaarlijk afval!

Maar er is misschien nog een mogelijkheid: met een eenvoudige filterinstallatie kun je de oplosmiddelen terugwinnen. Die kun je dan opnieuw gebruiken. Dat kost minder en het is beter voor het milieu.

De filterresten moet je natuurlijk wel als gevaarlijk afval behandelen.

WERK NOG NIET AFGEROND?

Netjes werken is prima... maar dat wil niet zeggen dat je daarom elke dag je borstels moet reinigen.

Borstels die je morgen opnieuw gebruikt, kun je gewoon zo bewaren in een afgesloten zakje of folie op een koele plaats. Dat spaart reinigingsmiddel en is even netjes.

Werk je pas over enkele dagen de klus af? Bewaar ze dan onuitgespoeld in een afgesloten pot of bewaarbox met water of oplosmiddel.

KLUS BEËINDIGD?

Wees slim en...

- ... strijk de borstel goed uit alvorens je die schoonmaakt.
- ... gebruik zo weinig mogelijk reinigingsmiddel.
- ... hergebruik reinigingsproducten.

Is een synthetisch product je reinigingsmiddel?

Filter na gebruik het reinigingsproduct of laat het bezinken. Dat is handig! Je beschikt meteen over reinigingsproduct voor een volgende spoelbeurt.

Is water je reinigingsmiddel?

Voeg splijtpoeder toe en gebruik de afvalwaterinstallatie. Het gezuiverd water kan je opnieuw gebruiken. De neergeslagen verfresten zijn soms gevaarlijk afval. In dat geval moet je die apart inzamelen.

Oppassen!

Als je een goede verkeuze hebt gemaakt, kun je met water spoelen, maar...
... spoel kwasten en rollen NOOIT uit onder de kraan.

Reinigingsmiddelen en restjes zijn gevaarlijk afval en horen niet in het rioolwater thuis.

KLUS BEËINDIGD?

Een schilderpistool reinig je met een oplosmiddel. Zorg achteraf met een filter voor een goede scheiding tussen verfresten en oplosmiddel. Voordelen? Je kunt het reinigingsproduct nog eens gebruiken en je hoeveelheid verfafval is kleiner. Twee vliegen in één klap!

Demonteer het pistool bij reiniging. Je hebt dan niet alleen minder reinigingsproduct nodig om het schoon te maken, maar je vermijdt meteen dat het – vaak schadelijke – reinigingsproduct of oplosmiddel verneveld wordt.

KLUS BEËINDIGD?

Is een synthetisch product je reinigingsmiddel?

Vang het op en filter na gebruik of laat het bezinken. Dat is handig! Je beschikt meteen over reinigingsproduct voor een volgende spoelbeurt!

Is water je reinigingsmiddel?

Vang het bevuild water op, voeg slijtpoeder toe en gebruik de afvalwaterinstallatie.

Het gezuiverd water kan je opnieuw gebruiken. De neergeslagen verfresten zijn soms gevaarlijk afval. In dat geval moet je die apart inzamelen.

Oppassen!

Als je een goede ver keuze hebt gemaakt, kun je met water spoelen, maar...

... spoel een verfpistool en de leidingen **NOOIT** uit onder de kraan.

Reinigingsmiddelen en restjes zijn gevaarlijk afval en horen niet in de riool thuis.

HET ENE AFVAL IS HET ANDERE NIET...

Verf veroorzaakt heel wat afval. Om dit zo goed mogelijk te verwerken, wordt het in zes soorten opgedeeld:

1. verfoverschotten
2. vloeibare oplosmiddelen of solventen
3. bevuild opruimafval
4. lege metalen verfverpakkingen
5. lege plastic verfverpakkingen
6. restafval

Haal die zes soorten om te beginnen niet door elkaar! Een goede scheiding begint op de werf, maar is even belangrijk in de stockageruimte. Vergeet nooit al het afval zelf mee te nemen. Het achterlaten op de werf mag niet.

WAT DAN?

In Vlaanderen bestaat er een handig en milieuvriendelijk inzamelsysteem om de zes soorten afval gescheiden op te halen. Tot een gespecialiseerde dienst het komt ophalen, hou je het afval gesorteerd bij. Zoveel ruimte heb je daar nu ook niet voor nodig.

De OVAM, de Bouwunie en de Belgische Schilders (Confederatie Bouw) bezorgen je graag meer informatie. Hun adres vind je op de fiche 'Meer informatie'.

VERFOVERSCHOTTEN

1

Wat?

- verf, zowel water- als solventgedragen
- bevulde verffilters
- verharde verfvellen
- bezinksel van reinigingsmiddelen en spoelwater
- ...

Hoe opslaan?

- In een bewaarbox die zeer goed afsluit.
- Het best in originele verpakking.
- Niet als mengsel.

Dit gevaarlijk afval laat je ophalen door een erkend overbrenger.

VLOEIBARE OPLOSMIDDELEN OF SOLVENTEN

2

Wat?

- restjes van:
 - methanol
 - white spirit (= terpentine)
 - thinner
 - wasbenzine
- detergenten, afweekmiddelen, afbijtmiddelen
- (vervuilde) solventresten
- ...

Hoe opslaan?

- In een (liefst transparante) bewaarbox die zeer goed afsluit.
- Niet als mengsel.

Dit gevaarlijk afval laat je ophalen door een erkend overbrenger.

BEVUID OPRUIMAFVAL

3

Wat?

- vodden
- beschermkledij
- afdek materiaal en afplaktape
- wegwerpgereedschap en aanmaakemmers
- stof en spuitmaskers
- ...

Hoe opslaan?

- Stop het in een gesloten vat.
- Verklein het zodat het nooit groter is dan $1/2 \text{ m}^3$.

LEGE METALEN VERFVERPAKKINGEN

4

Wat?

- lege metalen verpakkingen van verf, lijm, hars of inkt
- lege metalen bussen van oplosmiddelen

Hoe opslaan?

- De verpakkingen moeten LEEG en uitgespoeld zijn. Verfresten horen in een andere afvalstroom thuis! Het is gevaarlijk afval.
- Verklein de verpakkingen met een blikkenpers. Dat bespaart opbergruimte.
- Retourverpakkingen zijn ideaal. Die kun je terugbrengen naar de leverancier.

LEGE PLASTIC VERFVERPAKKINGEN

5

Wat?

- lege plastic verpakkingen van verf, lijm, hars of inkt

Hoe opslaan?

- De verpakkingen moeten LEEG en uitgespoeld zijn. Verfresten horen in een andere afvalstroom thuis! Het is gevaarlijk afval.

RESTAFVAL

6

Wat?

- schuurpapier
- veegafval
- oud pleisterwerk
- verwijderde wand- en vloerbekleding, behangpapier

Hoe opslaan?

- Oprollen en samenbinden.

De volgende organisaties bezorgen je graag meer informatie over hoe je slim met verf kunt werken:

Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM)

Stationsstraat 110
2800 Mechelen
T: 015/284 284
www.ovam.be

Bouwunie

Spastraat 8
1000 Brussel
T: 02/238 06 05
www.bouwunie.be

Confederatie Bouw – Belgische Schilders

Lombardstraat 34-42
1000 Brussel
T: 02/545 57 57
www.belgischschilders.be

Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM)

Van De Maelestraat 96
9320 Erembodegem
T: 053/72 62 11
www.vmm.be

Vlaamse Milieuadministratie (AMINAL) – afdeling Milieuvergunningen

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan
1000 Brussel
T: 02/553 79 97
www.mina.be

Natuurverfnetwork

Korte Spekstraat 16
2220 Heist-op-den-Berg
T: 015/24 49 27
www.natuurverfnetwork.be

De **MILIEUVERFWIJZER** is een initiatief van de OVAM.
Voor meer informatie, bel naar **015/284 284**
of e-mail info@ovam.be

**OPENBARE
AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ
VOOR HET VLAAMSE GEWEST**

**STATIONSSTRAAT 110
B-2800 MECHELEN**

**TEL 015/284 284
FAX 015/203 275**

[HTTP://WWW.OVAM.BE](http://www.ovam.be)